Mark Twain: Dobrodružství Toma Sawyera

Tom se objevil na chodníku s putnou vápna a se štětkou na dlouhé násadě. Změřil pohledem plot a radost vyprchala ze světa. Bezmála třicet metrů solidního prkenného plotu, vysokého přes půl třetího metru. S povzdechem namočil štětku a přejel jí nejvyšší prkno; opakoval postup; opakoval ho znova; srovnal bezvýznamný nabílený proužek s nedozírnou pevninou nenabíleného plotu a malátně usedl na bednu. Věděl, že za chvíli se tudy začnou trousit hoši a že si ho pro tu nucenou práci budou ukrutně dobírat.

Vytáhl z kapes všechny své pozemské statky a jal se je prohlížet. Byly to kousky hraček, kuličky a všelijaké tretky; mělo to směnnou hodnotu, jež by snad mohla získat výměnou jinou práci, ale nebylo toho zdaleka dost, aby za to koupil třebas jen půl hodiny ryzí, opravdové svobody. Tom se tedy vzdal plánu koupit si chlapce. A v této temné, beznadějné chvíli ho osvítil blesk vnuknutí! Opravdový blesk opravdového vnuknutí. Chopil se štětky a začal klidně pracovat. Za několik okamžiků se objevil v dohledu Ben Rogers – právě a zrovna chlapec, jehož posměchu se nejvíc obával. Ben jedl jablko a vydával dlouhé, melodické houkání, střídané v intervalech hlubokým ding-dong-dong, ding-dong-dong, neboť představoval parolоď „Velké Missouri“.

Tom bílil dál, nevšímaje si parníku. Ben chvíli vyjeveně, koukal a pak řekl:

„Hej, ty! Jsi v bryndě, viď?“

Žádná odpověď. Tom zkoumavě, okem umělce, zíral na stopy posledního máchnutí štětce, znovu jemně přiložil štětku a díval se kriticky jako předtím. Ben si stoupl vedle něho. Tomovi se při pohledu na jablko sbíhaly sliny v ústech, ale vytrval při práci. Ben řekl:

„Povídám, musíš makat, viď?“

„Ale, heleďme, Ben! Ani jsem tě neviděl.“

„Jářku, jdu se koupat. Nešel bys taky? Ale ovšem, ty raději pracuješ, že ano?“

Tom se chvíli na něho díval a pak řekl:

„Čemu říkáš práce?“

„No, copak tohle není práce?“

Tom se dal znovu do bílení a nedbale prohodil:

„Je a není. Podle toho, jak se to vezme. Ale Toma Sawyera to náhodou baví, to je jisté.“

„Ale jdi! Snad mi nechceš namluvit, že to děláš rád?“

Štětka se nezastavila.

„Rád? Nevím, proč bych to neměl dělat rád Cožpak se každému chlapci poštěstí, aby mohl bílit plot?“

Toto prohlášení postavilo věc do odlišného světla. Benův zájem stoupal s každým pohybem štětky. Každým pohybem štětky byl víc a více očarován. Za chvíli řekl:

„Jářku, Tome, nech mě trochu bílit."

Tom uvažoval. Už chtěl svolit; ale rozmyslel si to:

„Ne, ne; nejde to, Bene. Víš, tetě Polly na tomhle plotě hrozně záleží – je to do ulice, víš. Kdyby to byl plot za humny, bylo by mi to jedno a jí by to bylo také jedno. Ale na tenhle plot si moc potrpí; musí se to dělat velmi opatrně. Myslím, že bys mezi tisícem, ba snad mezi dvěma tisíci chlapci nenašel druhého, který by to uměl udělat jaksepatří."

„Vážně? Ale heleď, nech mě aspoň zkusit. Jenom chvilečku. Já bych tebe nechal, Tome, kdybych byl na tvém místě."

„Bene, já bych tě opravdu rád nechal! Ale teta Polly – co ti mám povídat, Jim chtěl bílit, a nenechala ho. Sid to chtěl dělat, a ani Sida nenechala. Tak vidíš, jak jsem na tom? Kdyby ses do toho plotu dal a něco se mu stalo…"

„Jdi do háje! Budu dávat hrozný pozor. Nech mě to zkusit. Dám ti ohryzek svého jablka."

„Podívej se, Bene, já bych rád – ale nejde to. Bojím se."

„Dám ti celé jablko!"

Tom mu vydal štětku s neochotou ve tváři, ale s dychtivou ochotou v srdci. A zatím co nebožka paroloď „Velké Missouri" pracovala a potila se v slunečním úpalu, seděl umělec na odpočinku v nedalekém stínu na soudku, klátil nohama, žmoulal jablko a plánoval vraždění dalších neviňátek.

Materiálu bylo dost; co chvíli se sem přiloudal některý z chlapců; přicházeli a posmívali se, ale zůstávali a bílili. Ve chvíli, kdy Ben už nemohl hnout rukou, Tom prodal chvíli bílení Billymu Fisherovi za draka ve stavu schopném provozu, a když Bill byl vyčerpán, vykoupil se Johnny Miller za cenu mrtvé krysy s provázkem, na kterém jí šlo komíhat; a tak dále a tak podobně, hodinu za hodinou. Ráno byl Tom ubohým, takřka nuzným chlapcem. Odpoledne doslova tonul v bohatství. Měl dvanáct kuliček, kousek brumajzlu, sklíčko z modré láhve, kterým šlo koukat, dělo udělané z cívky, klíč, kterým nešlo nic odemknout, kousek křídy, skleněnou zátku, cínového vojáčka, dva pulce, šest prskavek, kotě, ale jenom a jedním okem, mosazný knoflík od dveří, psí obojek, ale bez psa, rukojeť nože, čtyři kousky pomerančové kůry a zpuchřelý okenní rám. A po celé odpoledne měl zlaté bezpracné časy – dostatek společnosti – a plot měl na sobě tři vrstvy nátěru! Kdyby Tomovi nebylo došlo vápno, byl by přivedl na mizinu všecky chlapce z městečka.

Objevil, aniž si to uvědomil, velký zákon lidského počínání, totiž:

_____.

TWAIN, Mark. Dobrodružství Toma Sawyera. Vydání 7., Praha: Mladá fronta, 1964.
(kráceno)